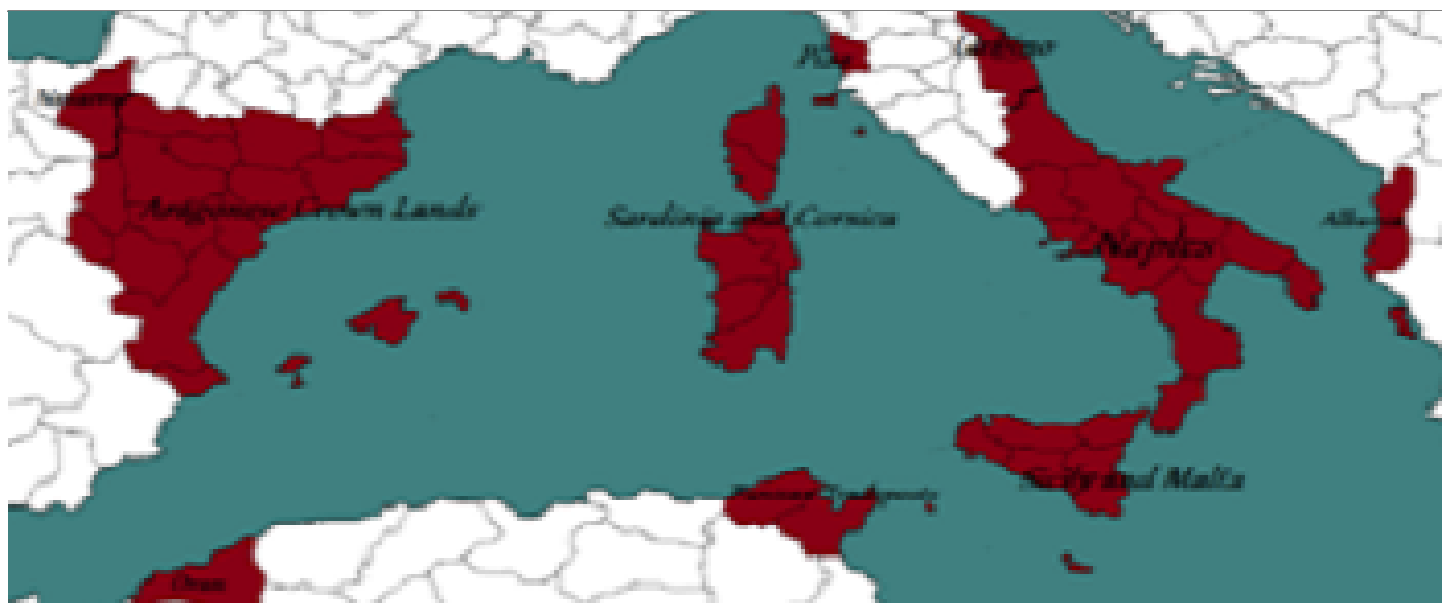

La corona d'Aragó (BdR)

Autor: Enric Vila

Data de publicació: 09-03-2020

“A Catalunya, la destrucció de documents, degut a les guerres i a l'ocupació espanyola, ha dificultat l'estudi de la història més del que seria desitjable”. Article de l'Enric Vila a patreon.com del 18 de gener del 2020.

Bon dia,

Tinc aquí davant meu un llibre en anglès coordinat per Flocel Sabaté, *The Crown of Aragon. A Singular Mediterranean Empire*, que m'ha fet pensar, curiosament, en una biografia que vaig llegir fa poc de Charles de Gaulle. El líder de la França lliure no tenia el carisma natural de Winston Churchill, l'home que li va obrir les portes de la història quan el seu país i el seu exèrcit el van deixar a l'estacada.

De Gaulle era un home introvertit i enravenat, que tenia un físic llefiscós. Mauriac el comparava amb els ocells d'aiguamoll, les cames primes i llargues, el cos corpulent i un cap petit guarnit amb uns ulls escrutadors i inexpressius d'au carronyaire. Amb els anys, Churchill va agafar cara de bulldog, però no va perdre mai la jovialitat perquè no arrossegava el pes torturador de cap puritanisme religiós o patriòtic.

Tant Churchill com De Gaulle tenien una idea tremendament sentimental i mítica del seu país; però aquesta imatge els vertebrava perquè era molt pensada i consistent, fruit d'hores i hores de somiar davant dels llibres. A diferència dels polítics que hem tingut a Catalunya, Churchill i De Gaulle no separaven la cultura de l'instint i la imaginació. El fet de llegir, i de saber més història que ningú, no els va empènyer a refugiar-se en el cinisme, la melancolia o la pedanteria dels erudits. Sabien que la mesura més real de la intel·ligència és l'acció.

La cultura, barrejada amb les experiències fortes que van viure amb la seva forma audaç d'anar pel món, els va empènyer a lluitar amb tenacitat per imposar la idea que s'havien fet del seu país i del paper que volien tenir a la

història. Sense l'emoció que els despertava el patriotisme ningú no els hauria seguit en uns temps tan difícils com els que van viure, però sense una bona formació la seva determinació els hauria estimbat contra les roques, com li va passar a Hitler.

El llibre del Flocel Sabaté sobre la corona d'Aragó m'hi ha fet pensar perquè hi he trobat alguns dels pocs plantejaments de fons amb cara i ulls que he llegit sobre la nostra història medieval. Si no sabem qui som, ni quin lloc ocupem en els mapes de la història i del món; si no entenem que els catalans vam jugar a la corona d'Aragó un paper força semblant al que els castellans han mirat de jugar a Espanya, ens passarem segles moralitzant sense arribar enlloc.

El llibre de Flocel m'ha recordat per què Josep Pla volia escriure una història de la diplomàcia catalana, abans de la guerra, i per què finalment no la va escriure mai. Si miro els nostres polítics a la llum de Churchill i De Gaulle, veig que Macià i Companys no tenien prou cultura, i que a Tarradellas i Cambó els faltava el sentiment. Maragall tampoc no sentia l'emoció del país i Pujol va estrafer la imatge que en tenia per no topar amb Madrid. Mas era un gestor, igual que Montilla, i fora dels cartells no tenia ni l'emoció ni el coneixement.

La combinació que la cultura fa amb l'emoció és el que dona l'empenta i la constància imprescindible perquè el talent no s'acabi convertint en un ventall de virtuts pintoresques, més o menys malmeses. Tant Churchill com De Gaulle es van escapar de la presó, quan van ser capturats pels enemics. Era una altra època, però la vida de les dues figures, i la relació que tenien amb els llibres i la història del seu poble, ens ajuda a entendre per què el màxim que la política catalana arriba a produir són meres caricatures.

El llibre de Flocel Sabaté, tot sol, no fabricarà cap Churchill ni cap De Gaulle, ni cap Josep Pla o Pere Calders, però és un punt de recolzament important per aprofundir en el nostre passat en aquests moments de confusió. A Catalunya, la destrucció de documents, degut a les guerres i a l'ocupació espanyola, ha dificultat l'estudi de la història més del que seria desitjable. Això ha delmat la nostra cultura i la nostra política.

A més, tal com explica en Flocel en el pròleg del llibre, a tot Europa la història s'ha tendit a elaborar sota els paràmetres del nacionalisme decimonònic. Aquest fet no sols ha contribuït a ignorar les entitats del passat que no encaixaven amb els seus paradigmes si no que ha tendit a destruir les eines necessàries per aproximar-s'hi.

La majoria d'historiadors dels darrers 150 anys s'han vist contaminats de manera més o menys conscient per una visió del passat molt marcada pels interessos homogeneïtzadors dels estats nació europeus. Apropar-se a la Corona d'Aragó implica revisar les estructures de poder i els valors socials que aguantaven la seva organització política.

En un moment de crisi i desorientació com l'actual, l'estudi de la Corona d'Aragó i el seu univers mediterrani pot despertar reflexions suggerents sobre el futur d'Europa i del món.

Enric Vila

Jan 18 at 9:07am

<https://www.patreon.com/posts/33247684>